www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

ОРГАНОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 297. — Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 21. грудня, 1923. — VOL. XXXI. — No. 297 — Jersey City, N. J., Friday, December 21, 1923. — THREE CENTS

ПЕРША ПОБІДА ПОДАТКОВОГО ЗНИЖЕННЯ НАД БОНУСОМ

ВАШІНҐТОН, 19. грудня. — Комітет приходів рішив по довгій дебаті взяти під увагу наперед проект Мелона про обниження особистих доходових податків, а відтак доперва бонус для ветеранів війни. Прихильники обниження податків предложили рахунки, що бонус коштувавби 5 міліярдів долярів та що унеможлививби зниження податків на довгі роки.

ГЮЗ ВІДКРИВАЄ БОЛЬШЕВИЦЬКУ ПРОПАҐАНДУ

ВАШІНҐТОН, 19. грудня. — Секретар стейту Гюз подав до публичного відома переволені колись прикази московського Третого Інтернаціоналу до так званої робітничої партії Америки, в яких Інтернаціонал приказує згаданій партії вести большевицьку аґітацію, поки на Білому Домі не буде повівати червоний прапор.

ФОРД ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА КУЛИДЖОМ

ДІТРОЙТ, Мишиґен, 19. грудня. — Генрі Форд, котрого прихильники вважали кандидатом на президентуру Злучених Держав, заявив публично, що він стоїть за тим, аби президентом став знова Кулидж. Са заява, як кажуть вашінґтонські ґазети, сильно шкодить кандидатурі сенатора Джансона.

ПЕРЕДВИБОРЧА КОНВЕНЦІЯ ПРОГИБІЦІОНІСТІВ

КОЛАМБАС, Огайо, 19. грудня. — Прогибіційна партія рішила скликати свою передвиборчу конвенцію на день 5. червня слідуючого року. Мають на ній постановити, котрого кандидата підпирати.

КОНҐРЕС БУДЕ СЛІДИТИ ФАЛШИВИХ ЛІКАРІВ

ВАШІНҐТОН, 19. грудня. — Сенат приняв резолюцію сенатора д-ра Ковпленда, щоби розслідити „фабрики лікарських дипльомів", на основі котрих богато обманців практикує медицину по всіх стейтах.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ВИБОРЧИХ ОБМАНСТВ

ВАШІНҐТОН, 19. грудня. — Сенатовий виборчий комітет установив субкомітет для розсліду виборчої кампанії сенатора Майфілда, відомого прихильника Ку-Клакс-Клена. Закидають йому, що він видав на свої вибори тільки гроша, що при чесній кампанії тільки видати не можна.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗА ДОПОМОГОЮ НІМЕЧЧИНІ

ВАШІНҐТОН, 19. грудня. — Американська Федерація Праці видала публичний заклик до американських юній складати жертви на піддержанє робітничих юній в Німеччині, яким без сеї помочи грозить неминучий упадок.

ХОЧЕ ЗМІНИ ПРОГИБІЦІЙНОГО ЗАКОНА

ВАШІНҐТОН, 19. грудня. — Сенатор Едж вніс проект зміни закона Волстеда, після якої алькоголічним напитком має вважатися не напиток, який має пів процентну алькоголю, як се вважається після теперішнього закона, але напиток, який має що найменше 3 проценти алькоголю.

ПЕРЕДСВЯТОЧНІ ЛОВИ

НЮ ЙОРКУ, 19. грудня. — Прибережна сторожа федерального уряду переловила тут нині три великі парові лоди, наладовані ящерть святочним алькоголем. Протибіційні агенти подають вартість сконфіскованого алькоголю на 100 тисяч долярів.

ЗА СВІТОВИМ СУДОМ

ЮТИКА, Ню Йорк, 19. грудня.—Федерація Жіночих Клюбів стейту Ню Йорку рішила почати загальну аґітацію за приступленнєм Злучених Держав до світового суду.

СЛІДСТВО НАД СМЕРТЮ ДИТИНИ, ЛІЧЕНОЮ ХІРОПРАКТОРОМ

НЮ ЙОРК, 19. грудня. — Державна прокураторія стейту та стейтовий департамент здоровля почали слідство в справі смерти дитини Каролінн Гермут, котра померла на дифтерію, а котрій на 5 хвилин перед смертю Мейєр, доктор хіропрактики, дав хіропрактичні натирання.

ГРОЗЬБА ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ

ШАМОКИН, 19. грудня. — Предсідатель 9. округа майнерської юнії вислав до всіх льокалів сеї юнії приказ вийти на страйк на случай, якби вуглені підприємства захотіли переводити в житє свої постанови про 8-годинний день праці. Наслідком зусиль декотрих підприємств примусити робітників працювати повних 8 годин тепер уже не працює 3,500 робітників.

МЕКСИКАНСЬКА ЗАВЕРУХА

ВЕРА КРУС, 19. грудня. — Федералні війска мусіли відступати перед напором революційних віддділів, котрі тепер начисляють понад 12,000 мужа. В наступі на столицю Мексика бере участь половина сеї сили. Революційні війска заняли місто Ірольо, що лежить 35 миль від столиці.

ВІДКРИЛИ ЛОДКУ, ЩО ЛЕЖАЛА ПІД ЗЕМЛЕЮ ТИСЯЧУ ЛІТ

НЮ ЙОРК, 19. грудня. — Для індіянського Музею в сьому місті привезено індіянську лодку („кеню"), яку відкрито на дні озера Витеє ковдо Баґкера, в стейті Ню Джерзі, а котре мало там пролежати яких тисячу літ. Лодка представляє собою дуже цікавий зразок індіянського лодкарства, бо має все дно зроблене з кедрового дерева.

ХОЧУТЬ ЗНАТИ ПРЕТЕНСІЇ АМЕРИКАНЦІВ ДО РОСІЇ.

ВАШІНҐТОН, 19. грудня. — Сенатор Лед вніс резолюцію щоби американський уряд зібрав та подав до публичного відома відомості про претенсії американських горожан до російського большевицького уряду.

МОТИЛІ В ЗИМІ

В околиці Торонто появилися мотилі. Поясняють се небувалою на сю пору теплотою.

САМОВБИЙСТВО НА КОРАБЛІ.

Як доносять з Китаю, на однім американськім кораблі, що плив на китайських водах, поповнила самовбийство через повішення жена відомого американського письменника Руперта Гюза. Причиною самовбийства були невіносимі болі в усі.

АҐІТАЦІЯ ЗА ВІДПИСАННЄМ ДОВГІВ ФРАНЦІЯ

Питсбурський банкир Гелс промовляє на ріжних банкирських зборах за зниженєм воєнних довгів Франції. Каже, що се її належиться за воєнні жертви.

ОБРАБУВАЛИ ДВІ ПОЗИЧКОВІ СПІЛКИ.

Невислідженні ще досі бандити, які їхали збройним автомобілем, напали у вівторок на дві спілки ощадности та позичок в Клівленді, Огайо, та обрабували їх разом на близько 6 тисяч долярів.

ВИДАВАННЄ СОЙМОВИХ ПОСЛІВ.

З Варшави доносять: Дня 30. м. м. польський сойм по довгій та горячій дискусії в ході котрої посли лівиці виспівували: „О, несць вам пане, не маниаце!" і били в пульпіти, ухвалив 189 голосами видати послві Станьчика та Бобровського державній прокураторії. Посла Марка, мимо його домаганнє видати разом з товаришами, не видано, бо меньшість, яка домагалась видачі, відкликала своє внесенє.

ГОРИТЬ В ҐАЛИЧИНІ.

Із Самбірщини доносять, що на фільварку Городвоичі, повіт Самбір, підпалено 6 стрит. Огонь в части угашено. Шкода виносить сотки міліонів.

УКРАЇНЦІ НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ ВИКЛЮЧЕНІ ВІД ВИКОНУВАННЯ ПУБЛИЧНИХ УРЯДІВ!

Львівський польський дневник „Курер Львовскі" в коротенькій статейці п. з. „Належаць сьвядецтво правдзе" подає статистику почтових урядників в львівській почтовій дирекції по національности. Довідуємося з того, що округа почтова дирекція у Львові має тепер 404 почтово-телеграфічних урядів і 5 технічних зарядів, всіх занятих урядників 2466. Президентом дирекції є Поляк, в дирекції працює 221 Поляків, 24 Українців і 17 Жидів. На 404 урядів припадає Полякам провідних місць 369, Українцям 28, Жидам 7, в 5 технічних зарядах провідниками є тільки Поляки. Серед 1,794 урядників в 404 почтових урядах і технічних зарядах є 1,401 Поляків, 191 Українців і 202 Жидів. На 2,466 всіх урядників є ледві 243 Українців, 226 Жидів, а решта 1,997 Поляків. Від 1918 р. принято свіжо 561 урядників Поляків, 11 Українців і 18 Жидів. Шкода, що до тих чисел не подано ще цілого ряду злькоатованих українських службовиків, щоби ми могли мати повний образ чорносотенної господарки на почті.

ПОГРОМИ ЖИДІВ В СОВЕТСЬКІЙ РОСІЇ.

По вістям з ріжних російських міст щораз частійше відбуваються погроми в Советській Росії. В самій Москві лучилися 3 випадки поважніших жидівських погромів в робітничих дільницях.

ВИЇЗД ДО КАНАДИ

В. Біберович, б. керманич пресової аґенції Гал. Уряду, і б. співробітник органу плок. В. Вишиваного „Соборна Україна" виїздить з Берліна до Канади.

НЕДУГА Д-РА К. ЛЕВИЦЬКОГО.

В пятницю, 16 падолиста с. р. уповноважений д-ра Е. Петрушевича для закордонних справ, а тепер голова Ліквідаційної Комісії д-р К. Левицький занедужав так, що погрожувало небезпечне затроєнє крови. Приводом до того був застарілий чирак на шиї. Та негайно переведено операцію, яка вповні удалась. Вже в кілька годин після операції пацієнт читав ґазети і приймав відвідини. Лікарі впевнюють, що всяка небезпека минула.

ЧОГО ЇЗДИВ КОП ДО ПОЛЬЩІ

Їздив виторгувати пропуск збіжа через Польщу для німецьких комуністів. Може й ще чогось? — Та хто це знає? Міністер Дмовскі пояснив в сойм, що вони з Копом не могли договоритись, бо цей останній хотів справу трактувати, як політичну, а Дмовскі ні (Простими словами це значить: Коп хотів, щоб Поляки не заглядали до тих ваґонів, які будуть йти до Німеччини, а Поляки казали, що як це має бути збіже, то чому би не подивитись...) На засіданні знова московського Совіту Камінєв каже, що Коп осягнув в основних питаннях порозуміннє, але польський уряд не хотів цього порозуміння підписати на письмі. На кінець радянський часопис „Правда" заявляє, що Польща не має права обмежувати транзіт (пропуск) товарів з Росії до Німеччини, навіть на випадок війни польсько-німецької, а також без огляду на це, чи в Німеччині буде лонархія чи комунізм. „Правда" закінчує, що на Польщу не можна чекати і що Совітам належить приготовлятись на всяку можливість. З цих попутних пояснень, в яких правди, яка все ясна і проста, ніхто не хоче сказати, виходить одно: Копови не вдалося по доброму і Совіти тепер грозять, що мусить вдатись не по доброму. Щоби в Німеччині не було, як вони захотять там їхати, а Польща не дозволить — буде знею війна.

ЮВИЛЕЙ ВСЕНАРОДНЬОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ.

Дня 11 падолиста ц. р. обходить Всенародня Бібліотека України при Всеукраїнській Академії Наук в Київі ювилей пятнайцятиліття свого іствування. Ця найбільша на Україні бібліотека має поверх міліон томів ріжних видань. Всі видання УСРР і ССРР. одержує обовязково по одному примірникові безплатно. Крім того передплачує до 900 журналів, з того біля сотні закордонних на німецькій, англійській і других мовах.

При бібліотеці є щодня відкрита читальня для загального ужитку публики.

ПРОЦЕС „БОБІСТІВ" У ВАРШАВІ.

На днях почався в Варшаві великий і цікавий процес проти польських офіцирів: пор. Баґенського і четаря Вечоркевича. Оскаржують їх за те, що вони орґанізували і самі виконували ріжні динамітові замахи на мости, військові маґазини та державні будинки. Їх ділом було між іншими підложенє бомби під польський університет у Варшаві, при чім загинув один професор.

Розправа набрала великого розголосу, бо „саботажу" доконували не якісь там, але польські офіцири.

До розправи притягнено багато свідків, переважно поліцію. Крім поліції зізнають і особи, які належали до орґанізації бомбістів, але рівночасно були на услугах поліції. Один з них Чехновскі, залізничний робітник, признався, що за свої послуги брав від поліції гроші.

[illegible]

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ ЮРІЙ II. СЕРЕД СЛІЗ ПОКИДАЄ ГРЕЦЮ

АТЕНИ, столиця Греції, 19. грудня. — Король Юрій II і королева Елисавета відїхали нині з пристані Піреус моторовою лодкою до пароплава Дафне, який відвіз їх до Румунії.

На пращанє королівської пари появилось у пристані не більше 50 осіб. Була се військова старшина з королівського окруження, домашня королівська служба і кількох часописних звітників, грецьких і заграничних.

Від правительства був тільки премієр полковник Ґриґатас, а дипльоматичний збір заступав румунський посол Юпара.

Коли королівська пара всіла на пароплав Дафне, заміщено на ньому королівський прапор і віддано на пращанє 21 гарматних вистрілів.

Завтра буде заприсяжений яко реґент Греції старий адмірал Кундуріотіс, котрий вже був реґентом в 1920 році по смерти брата прогнаного короля, покійного Александра.

Король Юрій, покидаючи грецьку землю, планав, а королева Елисавета сміялась і потішала присутніх при відїзді женщин, щоби не плакали.

КОРОЛЬ КАЖЕ, ЩО НЕ МІШАВСЯ ДО ПОЛІТИКИ

АТЕНИ, 19. грудня. — Король Юрій, приймаючи прогнанє, заявив грецькому правительству, що він вважає, що його присутність не була би вплинула на свободу рішення національного зібрання про державний устрій в Греції, бо він все стояв осторонь політики, але приймає домаганнє правительства і виїздить на короткий час, в надії, що національне зібранне буде руководитись любовю і добром рідного краю.

БРИТАНСЬКИЙ ПОСОЛ ЗА БЕЗПЕЧЕНСТВОМ КОРОЛЯ

АТЕНИ, 19. грудня. — Тутешний британський амбасадор С. Г. Бентінк заявив грецькому правительству, що правительство Великої Британії звертає увагу на потребу особистого безпеченства короля, котрий є свояком британського короля.

ВЕНІЗЕЛОС ГОТОВИЙ ВЕРНУТИСЬ ДО ГРЕЦІЇ

ПАРИЖ, 19. грудня. — Бувший грецький премієр Елевтеріос Венізелос заявив, що він поїде до Греції, коли того зажадає від нього увесь грецький народ.

БОНАР ЛО ОСТАВИВ ЧВЕРТЬ МІЛІОНА ДОЛЯРІВ СПАДКУ

ЛОНДОН, 19. грудня. — Покійний британський премієр Бонар Ло оставив спадок вартости $256,885. З того в Канаді $42,270, а в Злучених Державах $25,655.

В БАВАРІЇ БОЯТЬСЯ НОВОЇ ФАШІСТСЬКОЇ ХРІТ.

БЕРЛІН, 19. грудня. — В Мінхені, столиці Баварії, появились чутки, що тамошні фашісти приготовляють новий державний переворот.

З уваги на те влада обсадила всі прилюдні будинки сильними відділами поліції.

„РАТУНКОВИЙ ПОДАТОК" В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 19. грудня. — Міністерський кабінет видав поклик до населення, щоби платнло „ратунковий податок" для спасення Німеччини перед фінансовою руйною.

АМЕРИКАНЕЦЬ ГОЛОВОЮ КОМІСІЇ З РАМЕНИ ЛІҐИ НАРОДІВ

ПАРИЖ, 19. грудня. — Рада Ліґи Народів поручила головство комісії для розсліду справи литовської пристані Мемеля, американському амбасадорови в Бельґії, Брендови Витлакови.

ПОЛЯКИ ПРОБУЮТЬ ЩЕ КЛЕТИ ВШЕХПОЛЬСЬКИЙ КАБІНЕТ

ВАРШАВА, 19. грудня. — Президент Польщі Станислав Войцеховський поручив бувшому польському міністрови скарбу Владиславови Грабському створити новий кабінет.

Грабський належить до вшехпольської партії.

ПОЄДИНОК ХЛОПЦІВ

БУДАПЕШТ, столиця Мадярщини, 19. грудня. — Син реґента Мадярщини, адмірала Горті, молодий хлопчина, поєдинкувався на пістолети з товаришем Кеґелем ізза суперечки за мадярську позичку в Парижі.

Горті ранив Кеґеля.

ЗНОВУ... ДО ТАБОРІВ

ПРАҐА, столиця Чехо-Словаччини, 4. грудня. — Непринятих польськими граничними властями українських Стрільців приняла назад команда табору в Йозефові і вони всі повертались туди.

Таборяни живуть в крайній нужді.

ПЛАТНЯ ДЛЯ ПРОФЕСОРКИ КІРІ

ПАРИЖ, 19. грудня. — Французька палата послів ухвалила нині одноцушно річну пенсію в сумі 40,000 франків, для пані Кірі, професорки тутешнього університету, яко признанє за її працю у винаході ряду.

Се потсановлено з приводу 25-літніх роковин винайдення ряду. Платня по смерти пані Кірі переходить на дві її дочки.

НЕ ПУСТИЛИ 300 РОСІЯН В АМЕРИКУ

ШЕРБУРҐ, Франція, 18. грудня. — З кораблів Аквітанія, Лінії Кюнард, завернено нині 300 Росіян, котрі їхали до Злучених Держав.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ

КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗА

НА РІК 1924.

ЦІНА - - - - - - - 50 ЦЕНТІВ.

КРАЄВИЙ КАЛЕНДАР ТОВ. „ПРОСВІТА" - - - - - 75 ЦЕНТ.

СТІННИЙ КАЛЕНДАР

(З портретом Драгоманова)

ЦІНА з пересилкою - - - - - - 30 ЦЕНТІВ

ЗАПИСНИЙ ТИЖНЕВИЙ В 2-ох КРАСКАХ СТІННИЙ КАЛЕНДАР НА РІК 1924. З ЗАЗНАЧЕННЕМ УКРАЇНСЬКИХ І АНГЛІЙСЬКИХ СВЯТ. ЦІНА - - - - - - - - 25 ЦЕНТ.

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA", 89 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Дотеперя Контори Свободи нема ніяких календарів крім тих, які тут проголошено. Коли правдуть які календарі, то дуже прошу до кождої книжки, що ми їх проголосимо. Замовлення слати тільки на ті, які тут проголошені.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Америці Сиї і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці $2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді висилають висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ВОЄННА ВИНА.

В сенаті американського конгресу виголосив сенатор Овен з Оклагоми промову про те, хто відповідає за велику світову війну. Промова його заслугує на близчу увагу тим, що вона йде в супереч тому всему, що досі більшість Американців вірила та що американський уряд офіціяльно всему світу голосив.

Словом, сенатор Овен станув на становищи, що війну викликала не Німеччина, не німецькі мілітаристи з цісарем на чолі. До такого переконання прийшов Овен на основі своєї кількамісячної подорожи в Европі, яка йому дала нагоду перестудіювати дійсні умови політичного межинародного життя сеї части світа, а також докладна студія всіх воєнних документів, що були оголошені від кінця війни. На основі тих самих даних він прийшов до глибокого пересвідчення, що війну викликували воєнні круги Франції та Росії та що вони своєю зручною дипльоматією довели до того, що Німеччина виповіла війну, беручи тим самим на себе відвічальність перед світом за її початок.

Виходилоби зі слів сенатора Овена, що німецькі мілітаристи з кайзером на чолі в цілій війні зовсім непричасні, що вся вина спадає тут на ворогів Німеччини. Тим сами мі Злучені Держави впали жертвою дуже хитрої аліянтської пропаганди.

Ось чому заява сенатора Овена заслугує на занотоване. По своїй сути, заява Овена, як кожде винуване одної або другої сторони за велику війну, певно пересаджене. Нема сумніву, що й німецькі мілітаристи докинули й свою грудку землі на гріб міліонів погибших та що винуваті за війну не лишень французькі та російські мілітаристи, але й німецькі. Коротко, Овен помиляється в одному напрямку так само, як помилялися другі в другому.

Тому його заява є важна не як свідоцтво чистія правді, а як обяв тих доріг, якими люди доходять до правди. Овенова промова се обяв тяжкого повоєнного похміля, яке переживають всі ті, що захоплювалися війною як війною за ідеали. З почуттєм ошуки в серцю вони кидаються в другий бік так само сліпо, як передтим вони гнали в винчий бік. Все таки заява Овена власне своєю скрайностю заставить Американців призадуматися над своїми дотеперішними віруваннями про війну та зревідувати свої заключення.

УКРАЇНЦІ У ВІЦЕҐУБЕРНАТОРА ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ

Дня 20. падолиста с. р. була в новоназначеного віцеґубернатора д-ра Антона Розенталя депутація Комітету Допомоги Українським Збігцям в Ужгороді зложена з голови комітету директора Василя Струка і сенїора ужгородської української еміґраційної громади д-ра Михайла Новаковського. Голова просив у промові віцеґубернатора яко чеського урядника, щоб не давався руководити нападам і клеветам мадярських і мадяронських газет, але відносився до всего обєктивно. Сі напади мають на меті вбити клин між Чехами й Українцями на Підкарпатській Руси. Мадярів і їх прихильників — казав він — Чехи ніколи собі не зєднають, а з Українцями буде чеський нарід все жити в приязні.

Віцеґубернатор обіцяв все стояти у звязку з комітетом і користуватись його інформаціями.

РІЛЬНИЧА ВИСТАВА ПО БОЛЬШЕВИЦЬКИ

Московські аґенти вже стільки написалися про величність рільничої вистави, яку урядив большевицький уряд у Москві, що вартаби нарешті послухати дещо від їх колишньої приятельки, англійської різьбарки Клер Шериден, яка лишщо вернула зі своїх других відвідин до Росії.

Її, як артистку, захоплюють передусім ріжнородні російські типи, російські народи, з їх шатрами, мешканцями, кіньми та верблюдами. Се певно захоплює кождого чужинця, якому вдавалося відвідати сю виставу.

Та певно не кождому вдалося заглянути поза куртини вистави, як се зробила Клер Шериден, З позакулісових справ вистави одна справа рільничого наряддя характеризує як не можна краще цілий сей подвиг большевицького уряду.

Пані Шерден признає, що большевики стараються, аби селяни з околиці Москви відвідували рільничу виставу. Урядові зелізниці вже дбають за те, аби кождого дня до столиці большеелі приїздили на виставу що найменче 2,000 московських селян. Та не з піднесеним духом вертають сі тисячі селян з вистави. На виставі є деякі рільничі наряди, старі й нові, і селяни, оглядаючи їх, ніколи не поминуть спитатися, чи не можнаби купити такої коси, або такого серпа. І на кожде запитанне дістають відповідь, що купити не можна, що всі річи виставлені лишень для показу. Виходячи з вистави, селяни так і питають: „Пощо нас було тут приводити?"

На виставі є теж заграничний відділ. На ньому, однак, нема заграничних виробів. Він складається з фотоґрафій виробів, які чужі краї моглиби достарчити Росії, якби Росія могла купувати...

Разом вистава представляється в писанних Клер Шериден як [illegible] большевицьких комісарів над системою [illegible] Українцями, [illegible] чиновниками.

ЩО ЩЕ МАЄ ЗРОБИТИ ПОЛЬЩА ДЛЯ ВИНИЩЕННЯ УКРАТНСЬКОГО НАРОДУ

(Від власного кореспондента).

У Львові відбувся з'їзд тих польських орґанізацій з українських земель, на яких опирається теперішнє польське правительство, себто вшехполяків ріжних відтинків. Належать до тих орґанізацій майже всі польські урядовці, учителі, ксьондзи, поміщики, словом, усі ті Поляки, з яких складається польський державний апарат на українських землях.

Яких порядків хотять вони на українських землях, поневолених Польщею, се видно з резолюцій, які ухвалив з'їзд.

І так в области **громадської адміністрації** з'їзд домагається: 1) перегляд війтів і усунення всіх тих, що є ворожо на строєні до польської держави; 2) відсунення чау виборів до громадських рад аж до часу ухвалення нової виборчої ординації.

Що се значить? Що Поляки хотять опанувати адміністрацію в українських громадах. В богатьох громадах уже ю війти, установлені старостами. Тепер треба зробити новий перегляд війтів та усунути всіх тих, які не йдуть на руку старостам, а на їх місце установити Поляків або хрунів. Тоді громада буде в польських руках. А щоби нові вибори до громадських рад не випали в корить Українців, не треба переводити нових виборів, аж доки польський сойм не ухвалить нової виборчої ординації до громадських рад. Ся ординація очевидно буде така, як сього треба Полякам, щоби мати управу українських громад у своїх руках.

В области **поліційної** адміністрації з'їзд домагається **змілітаризувати державну поліцію** на зразом військової жандармерії змілітаризування державної поліції має її дати ще більше прав і зробити ще острійшою супроти українського населення.

Далі в окремій резолюції з'їзд домагається щоб поставити під **особливий догляд** тої змілітаризованої поліції роганізації „Земля і Воля" і селянсько-робітничі ради, себто орґанізації української соціяльно-демократичної пратії.

В державних урядах на низших начальних становищах (прим. начальник повітового суду, начальник почти і т. д.) залишилися ще декуди урядовці Українці. З огляду на се з'їзд домагається **усунути з усіх начальних становищ урядовців-українців і обсадити їх урядовцями Поляками.**

З окрема з'їзд домагається, щоби на становище **львівського воєводи** покликати знов бувшого воєводу Грабовського, який вставився переслідуванням українців.

Від так „зреформованого" державного апарату на українських землях з'їзд домагається, **ще острійшого ніж доси переслідування української преси.**

В окремій резолюції з'їзд домагаються **знесення установи присяжних судів на українських землях**, бо вони на думку з'їзду не сповнюють як слід своєї задачі.

Діло в тім, що присяжні судиі пару разів повиїльняли Українців, обвинених за ріжні „злочини" супроти польської держави. Тимчасом з'їзд хотів би, щоби вони кождого Українця засуджували й давали роботу польському катови.

Цілий ряд ухвал з'їзду відноситься до **знищення української школи.**

З'їзд домагається:

Помочи адміністраційних властей для шкільних інспекторів при **переміні непольських шкіл на польські;**

Скасування решти державних шкіл з українською мовою [illegible] мовою, [illegible] державні [illegible] Українцями.

Основної ревізії шкільних підручників, уживаних в українських школах, — очевидно в тій цілі, щоб заборонити їх і на їх місце завести нові, переняті польським духом;

Заведення польської азбуки в українських шкільних підручниках;

Замкнення українського таємного університету й покарання тих Українців, що є державними урядовцями, які викладають в українськім таємнім університеті.

В кінці з'їзд звернувся також против **церковного життя** українського народу й ухвалив домагання, щоби Польща заборонила українській церкві вживати дотеріпшного юліянського календаря й накинула їй григоріянський календар. Тут ходить передовсім о те, щоби український нарід обходив церковні свята рівночасно з святами римо-католицької церкви та щоб таким способом затиралися ріжниці між Поляками й українцями.

З сих ухвал бачимо, як думають винищувати український нарід ті польські партії, які тепер виконують державну владу в польській державі.

Кольонізацію українських земель польським елементом польська держава вже переводить. І видно, що переводить успішно, коли на з'їзді про се не говорено. Значить, Поляки сповідаються, що господарський розвиток українського народу вже є в корени підрізаний.

Ще треба винищити українську культуру; аж до азбуки включно!

Против сього польського розбишацтва є тільки одна рада: утворити єдиний національний фронт з метою як найшвидше скинути з себе польське ярмо!

Прага, в падолисті, 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

ЗА ЩО?...

Ой рано-раненько я встану,
На яснее небо спогляну:
А небо, як ясний кришталь,
А в серцю — великий сум-жаль...
Всміхається небо без-тямки,
Гадають на тюремні стіни;
А стіни, пожовкші від сліз,
Що ночи просякли наскрізь...
Гей, ясне небо! Чому ти гадаєш,
Так чудно всміхнуте, і в кліть
Цю прокляту шлеш любий привіт?...
. . . . . .
Ту сльози! Ти — радість голосна,
Ти радости вольности задах прикро
А ту — ця понура тюрма: [сиш.
Могила тісна та німа!
Живий, у могилу зарятий,
Гладаю я весь світлом облятий
На вільний, веселий той світ;
Кров жаром у жилах кипіть!
За що мене в пута скували?
За що мені волю забрали?
Кому я й чим завинив?
Чи тим, що народ свій любив?!
Бажав я для скованих волі,
Для скривджених кращої долі,
І рівного права для всіх?!
Це ввесь і єдиний мій гріх!

Іван Г., У. С. С.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

Сим повідомляється Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1924 для членів У. Н. Союза вже розпочалась і що вже вислано календарі на адресу ПП. секретарів для слідочних відділів:

1 (2 пакунки), 2, 7, 8, 9, 10, 12, 18, 20 (2 пакунки), 31, 34, 38 (2 пакунки), 44, 63 (2 пакунки), 244, 246, 256, 257, 258, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 269, 271, 275, 284, 290, 293, 294, 314, 318, 344, 358, 368, 381, 42, 56, 57, 60, 67, 68.

Всі повисші вищевні посилки зістали вислані почтою дня 19. грудня. Коли трапи би з висше згаданих відділів не дістали з якоїсь причини посилки, то нехай повідомить [illegible]

ПЕРША ТОРЖЕСТВЕННА УКРАЇНСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ 12. ВЕРЕСНЯ 1917 РОКУ В ПЕТРОГРАДІ

—o—

Хто мав нагоду бути за революційних часів в Великоросії і на Україні у головних осередках, той нераз був наочним свідком ріжного роду політичних походів, демонстрацій, маніфестацій.

Однак є знаю, чи найдеться бодай кількох Галичан, які мали не нагоду, а щасте бути присутними і брати активну участь в одній з найкращих, найбільш величавих маніфестацій, яка відбулась 12. березня 1917 р. ст. ст. (25. н. с.т) в Петрограді.

Про сей могутній, величавий похід української кольонії в Петрограді, як приватних людий, так і українського війська писали часописи цілої бувшої російської імперії, не щадячи слів щедрого признання і явної заздрости.

Урядові органи „Русское Слово" і Мілюкова „Речь" заповнили цілі перші сторінки своїх часописів.

Я лично не почуваю себе так сильним в пері, аби вірно змалювати велич того, що в той день бачив, тому повну уваг і викінченне, змушений полишити самим читачам.

Похід отвирали три козаки на конях. По середині їхав старий ивоусий козак у білім кубанськім одягу, без відзнак держучи при рамени старинний український прапор; на цей празник видістав його проф. Вовк з імператорського музею.

Під стариком гнав баский, білий араб і кресав копитами іскри. Постать їздця була така гарна, що цікаві видці, Москалі, питали один одного: „Єто гетьмана вибрали — ето малороссійский гетьман!"

Рядом праворуч і ліворуч їхало двох молодих козаків, в одягах українських старшин шісьнацятого століття. Їх півдикі, рослі, степові коні-вороги були одіті в срібний наряд.

Три вершники-провідники їхали поволі вперед найширшою вулицею Петрограду — Невським проспектом до Ісаківського Собору. Була година десята вранці.

За ними у віддалі десяти кроків, їхав верхом сотник, широкоплечий козак — зі синьо-жовтим знаменем, на якім були виразно золотом виткані слова: „Нехай живе вільна Україна!" а там нісся повний ескадрон вибраних соколів „України, четовими лавами ще в одягах прибічної чети бувшого імператора Николи II.-го.

Перша чета — білі коні, друга — чорні, третя — солонка (жовті). У всіх їздців були на рукавах синьо-жовті повязки. Гарний вигляд кінноти, яка займала шириною майже цілу вулицю, притягав очі глядачів, в публика, яка щільно виповнила вікна, величезних камяниць, не віднимала далекоглядів від очий. Дорого оплачені місця в балконах, прикрашених тільки червоними революційними прапорами, були зняті найзаможнішою публикою, кінематографістами і фотоґрафами.

За кіннотою йшли поважно в трох рядах представники майже усіх більших народностий бувшої російської імперії. Були там, Росіяни, Українці, Поляки, Грузини, Фіни, Татари, Литовці, Білоруси, Латиші, Вірмени, Євреї, Німці, Китайці, Японці і много інчих. Представництво, було по змозі, заступлене процентово.

За ними йшов укр. петербурський, революційний комітет і поважніші представники петербурської укр. кольонії: бл. п. проф. Вовк, бл. п. Нарожний, живчик українізації в Петрограді, інж. Літвинчук, інж. Сидоренко, п. Стешенко, ад. Кочрчинський, п. Олександер Шульгін, Волод. Винниченко, п. Струтинська Ліда, п. Лотоцький, у якого гостив відтак митрополит Шептицький, п. Чечиль, п. Ігнатієвич, др. Кушнір і много других, заслужених людий, яких імен не пригадую собі. За ними йшов в порядку сильний, мішаний хор. Брали участь в ньому також співаки і співачки б. імператорської маріїнської опери.

За хором студенти і студентки університету і політехніки. За тими ученики і учениці середних шкіл по девять у ряді. Це все старші і молодші діти заможніших Українців Петербуржок і жителів України, які черпали знанне в найліпших шкільних закладах Петрограду. — Серце радувалось на вид такої великої кількости золотої молоді Українців.

Вслід за тими двигалась кіль катисячна маса жителів Петербурга Українців.

Їх похід замикала військова капеля моряків і вела за собою більше як дві тисячі моряків Українців з Кронштату і побережа Фінляндії. На чорних їх одягах виднілась українська кокардка. Дальше ритмічним кроком ішов, сила і гордість Народу, — перший, річи незабутний у всеросійській революції, ґвардейський, зложений тільки з Українців, Преображенський полк, який був висланий столичним комендантом дня 23. лютого 1917 р. для подавлення революції на приказ імпер. Николи II.-го з столиці. Преображенський полк перейшов в повнім своїм складі на сторону мас без одного вистрілу. За ним полк Семенівський і часть Ізмайлівського.

Три полки йшли витані овацийно публикою.

Полки несли „синьо-жовті і червоні знамена. На усіх написів: „Слава Вільній Україні!" „Нехай живе Свобідна Україна!" За піхотою йшла тяжка, полева і легко-гірська артилерія.

Цілий похід замикала кавалерія — козаки зі списами.

За козаками непроглядна товпа народу.

По боках ланцюх з молодих і старих, які держучись сильно за руки ледви могли здержати натиск публики. Хто хотів пройти з одної части міста до другої, мусів ждати принаймнече три години.

Однак не було глядачеви скучно. Він бачив перед собою ріжноманітну, живу течію народу, яка плила й плила, граючи несіляними красками. Плила не мовчки. — З черги грала перша капеля Марсилезу і марш з бою під Полтавою.

Відтак хор гремів українські, ресолюційні пісні, народ піддержував пів і пісня розливалася широким озером. Пісня переносилась на моряків, ґвардейську піхоту, кінноту а кінчалась у товпі за маніфестантами.

Весь похід був вкритий лісом прапорів з ріжнородними українськими написями.

Молодий, артилерийський хорунжий Короленко, замордований пізніще Муравьовом у Києві, їздив конем то тут то там, доглядаючи порядку. Не могло бути й мови про який небудь рух трамвая, самоходів, омнібусів і візників.

Якби не публика у вікнах і балконах, то булоби вражіннє, що ціла столиця бере участь у маніфестації. — писали російські часописи.

Похід задержався перед головним собором Ісаківським. Тут на великій площі помістилась за представниками ледви одна осьма часть війська і уставилася в чотирокутник.

По торжественній Службі Божій, відправленій архиєрєєм Собора, і його благословенстві над схиленими прапорами і морем народу, виступили промовці і перший раз за цілий час істнування могучої російської держави промовці з столиці грізних царів публично до народу по українськи вживаючи його горячими, палкими словами до любови України, до успішної праці над відродженнєм, до повороту у свою батьківщину.

Загуло безконечне: — Слава Україні!...

За сімнацять днів революції зібралась більше як стотисячна товпа в столиці Петра Великого найбільших преступників, пра-правнуків тих, на яких кістках Петроград збудований.

Страшна потвора, якій триста літ тому всі члени обтяли, підняла нечайно голову.

З її уст гуло і неслось: Слава, Слава, Слава Україні! Похід рушив до державної думи, де творився коаліційний. Від імени уми витав маніфестантів посол Стеклов. Красноріччивий адвокат Керенський не вийшов, бо розумів, що ця маніфестація ніщо інче, як святий протест і виступ проти ґеґемонії Росії над другими народностями. А серед них перше місце займали Українці як численністю, так простором своєї землі. По промовах розійшлись маніфестанти пізно вечером в порядку по домах і касарнях. В Київі подібна маніфестація відбулась аж за пятнацять днів.

Агатон Добрянський.

ПІСНЯ ШКОЛЯРІВ

„РІДНОЇ ШКОЛИ" ІМ. СВ. ВОЛОДИМИРА І ОЛЬГИ У ВІННІПЕГУ.

—o—

Ей неначе птиці у вирай
Кинула нас доля в чужий край,
Кинула за море в чужий світ,
На невпинну працю, горе й піт.
Ми вкраїнські діти з чужини,
Однак вірні слуги Вітчини,
Хоч нас розділяє океан,
Та нам серцем близький рідний лан.
Хоч нас розділяють сотні миль,
Але в рідній краю наша ціль,
Для його жертуєм весь наш труд,
Бо кохаєм наш український люд.
Його кров у жилах в нас пливе,
Його дух у грудя в нас живе,
Його важкі пута нас давлять,
Його такі рани нас болять.
Його давна слава нас манить,
Ми лишень для нього хочем жить;
Як кохати хочем в гараді,
То й тепер не кинем — у біді.
А щоб наші сили покріпить,
Щоб неправду злющу побідить,
В своїй Рідній Школі учимось,
Своїм рідним словом гордимось.
І нам Рідна Школа вкаже шлях
Злетіти до правди наче птах —
Ми тіпи твердо у той час,
Що, воскресне сонце для всіх нас.
Засіє в блесках волі край,
Розвеється пишно рідний гай
І ми всі зберемось, як один,
Підіймати славу з під руїн.

Роман Завадович.

ОГОЛОШЕННЄ

Орґанізація в Америці переноситься Подається до загального відома що канцелярія „Обєднання Українських клюбу тов. Українсько-Американських Горожан в Філядельфії, Па. Почавши від дня 1. грудня, 1923 проситься слати всі письма і посилки на слідуючу адресу:

OBYEDNANYE,
847 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

ПОЗІР! ПОЗІР!

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА НА ГОРАХ МІСТА В ДЖЕРЗИ СІТІ

устроює

в честь всіх українських письменників

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 23. ГРУДНЯ 1923

в **DICKINSON HIGH SCHOOL AUDITORIUM,**

Newark & Palisade Avenues, - - - - - Jersey City, N. J.

Початок о год. 4. пополудни. — Вступ: $1.00, 75 і 50 центів.

На сей концерт запрашається всіх громадян до як найбільшої участи.

8.05,47,98 КОМІТЕТ.

РІЧНІ ЗБОРИ

Ліги горожан в Ню Йорку відбудуться **В СУБОТУ, ДНЯ 22-го ГРУДНЯ (Дец.) 1923 в салі церковній 28 E. 7th Street, New York, N. Y., о годині 8-мій вечер.**

Обовязком кождого члена явитись на зборах. Проситься також горожан котрі думають вступити до Ліги, як також тих котрі помагають і симпатизують з Лігою, прибути на збори. 96-97

На порядку деннім будуть слідуючі речі: 1) Звіт з діяльности товариства. 2) Справоздання старого уряду. 3) Вибір нового уряду. 4) Внески і уплати для добра Товариства.

Ліга Горожан в Ню Йорку.

„ВЕСЕЛИЙ ТЕАТР" ПІД УПРАВОЮ С. САРМАТОВА.

Все веселе і нічого сумного.

3 ВИСТАВИ---КОНЦЕРТА 3

перший раз

в **УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,**

217-219 Іст 6-та вулиця, між 2. і 3. евеню, **Ню Йорк, Н. Й.**

В СУБОТУ, 22. ГРУДНЯ Ц. Р. В НЕДІЛЮ, 23. ГРУДНЯ Є. Р.

СЕРІЯ 1-а

Страшний гість. Скеч в 1 дії.
Обдурений муж. Одноактівка.
Горе Івана. Оперетка в 1 дії.
Наші хлопчики. Комічний дует.
Нові куплети. С. Сарматов.
Тік-так. Веселий дует.
Марія Георгієвська. Циганські романси свого репертуару.
Прима-балерина Н. Оганська.
Оперетчна примадонна І. Кунавська. Водевільні пісеньки.
П. Кучук. Сольо на роялі.
Р. Арнольдов, артист театру Сабурова. Комічні оповідання.
П. Малахов, артист Петрогр. Олександрівського театру. Мелодеклямація.

Початок о 8. годині вечером.

СЕРІЯ 2-а

ПРЕМЄРА! СЕРІЯ 2-а

Ще перший раз в Ню Йорку. „Ню Йорку". Оперетка в 1. дії. Написав С. Сарматов. Зі співами, танцями і веселими штучками при участи цілої трупи.
Індійський божок (Фіділ-Пуці). Смішовинка в 1. дії.
У Камінь. Жиє Кіно. Пародія. Написав Сарматов.
Американські бізнесмени. Комічний квартет.
Наші хлопчики. Сучасний дует в виконанню І. Кунавської і С. Сарматова. (Повторюється на бажання публіки).
Автор-куплетист С. САРМАТОВ.
Нові куплети.
Дівертісмент при участи всієї трупи „ВЕСЕЛОГО ТЕАТРУ"

Початок о годині 7.30 вечером.

Кожний насміється вволю, навіть той, комуб і не хотілось.

Місця нумеровані від 75 цнт. до 1 дол.

ВІВТОРОК, 25-го ГРУДНЯ, С. Р.

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ-ВИСТАВА

при участи всеї трупи „Веселого Театру".

Початок о 7½ год. веч.

В СПРАВІ СИРІТСЬКОГО ЗАХИСТУ В ТЕРНОПОЛІ!

Земляки повітів Тернопіль, Збараж, Скалат і Тернопіль!

Підписані уроженці північно-східного кута галицького Поділя, звертаємось до Вас, Краяни, розсіяні по цілій Америці, з слідуючою справою:

Бувши недавно в старім краю, о. Лотович відвідав родинне місто Тернопіль та мав нагоду приглянутись громадській праці тамошних Українців. Головно звернула на себе його увагу справа вихованя молодого покоління, що має заняти місце теперішних діячів і що має докінчити їх народне діло. Між іншим є в Тернополи „Сирітський Захист", добродійна орґанізація, що повстала наслідком воєнної завірюхи, а котрої цілию є притулити та виховати круглі воєнні сироти, що лишились без тата і мами та без усяких кревних, без помочи і опіки. Таких круглих сиріт є тепер у Галичині близько 40,000 і для опіки над ними потворились і далі творяться по повітах „Сирітські Захести". Осьтакий захист є і в Тернополи та горнуться там круглі сироти з північно-східних повітів галицького Поділя — тернопільського, збаражського, скалатського і теребовельського.

В тернопільськім „Сирітськім Захисті" знайшло притулок — себто дах, страву, одяг, нагляд та науку — 70 круглих сиріт, від цілком дрібних приземків до підростаючих вже недоліткiв в шкільнім віці. Не тілько, що охоронено їх від голоду і холоду, а може й загибелі, але дано їм добрий нагляд і науку. Менші вчаться початків дома, а що трохи старші, ходять до ріжних шкіл. Мабуть були би вони пропали або змарнились, а так вони вийдуть на чесних трудящих і менше чи більше образованих людий та свідомих Українців. Се велике людське, християнське та патріотичне діло, яке заслугує на нашу найгорячійшу підпору.

Аж ось сими днями прийшло до нас письмо від Управи сего Захисту — письмо, звернене властиво не лише до нас, підписаних, а до всіх українських людий в Америці, що родом зі згаданих в горі повітів. В тім письмі Управа „Сирітського Захисту" взиває всіх Земляків зі згаданих повітів о негайну поміч для вдержання Захисту, який стоїть над берегом пропасти. Ся управа до досить, що вправді може вона прохарчувати своїх 70 сиріт, бо люди з сіл пожертвували муки, барабольи, ярини, каші і т. п. але на инші видатки — головно на опал, одежу, обув і д. т. — нема майже ні цента, бо всі фонди вичерпались. А нових фондів дістати годі, бо нарід має на собі стільки драч і жертв на ріжні боки і цілі, що вже годі з него що добути. Положенне таке прикре, що прийде „Захист" розвязати, а сиріт пустити за жебраним хлібом в світ. Покищо порятовано Захист позичкою!

„Нікоди — пише Управа — не були ми в такім скрутнім, безвихідним положенню. **Прийдеться хиба замкнути Захист, але жаль сеї осередоленої дітвори, тих невинних жертв лихоліття, жаль, щоби вони не змарнувались,** але щоб виросли на добрих членів нашої суспільности"...

Діставши се письмо, від я ким підписані о. Тимотей Самбай, проф. Михайло Губчак та п. В. Чубатий — а знаючи з наочного переконання о. Лотовича, що то все суща правда, ми отсею дорогою подаємо се до відома всім Землякам з Тернопільщини, Збаражщини, Скалатщини і Теребовельщини та закликаємо їх до негайної помочи сій важній і високо людяній інституції. Як ми бачиє порятуємо, то хто має порятувати її? Хто має дати поміч тим сиротятам? Сеж кров з крови нашої і кість з нашої кости. Хто зна, може декотре з тих сиротят наш далекий кревняк по спільних дідах чи прадідах. Чи маємо їх опустити і дати піти за жебраним хлібом?

Думаємо і певні ми, що ми Тернопільці, Збаражці, Скалатці та Теребовляни не допустимо до такого і сейчас поспішимо з помочию. Досить нас в Америці і деяким з нас незгірше ведеся. А навіть біднійший з нас не збідніє, як дасть доляра-два на наші сироти в рідній стороні

Щоби збірка ішла скоро і всіх досягла, найкраще буде, коли кождий жертводавець, даючи жертву, „викличе" до датку еще трех знакомих краянів, родом з Тернопільщини, Збаражщини, Скалатщини чи Теребовельщини. Се „викликанне" оголошуєть в часописах, а „викликані" мають дати кождий від себе жертву і знов „викликати" кождий по трех краянів зі своєї чи з не своєї місцевости. В сей спосіб поширить ся збірка на всіх краянів.

Жертви просимо присилати на адресу о. Володимира Лотовича, 160 N. 5th St., Brooklyn, N. Y., який буде їх оголошувати в газетах враз з іменами жертводавців. Можна також посилати просто на адресу: о. Тимотей Самбай, ул. Сенкевича 55, Тернопіль, а о. Лотовича лиш повідомити про се карткою.

Не забуваймо, що „подвійно дає, хто сейчас дає!"

ЗА КОМІТЕТ ПОМОЧИ ЗАХИСТОВІ В ТЕРНОПОЛІ:
о. Володимир Лотович, Микола Грубрин, Ст. Дембицький.

Від себе жертву і викликає: о. Вол. Лотович $5 і викликає: о. адм. П. Понятишина з Ніоарку і о. Антона Лотовича з Честер, Па.; Роман Слободян з Джерзи Сіті д-ра Степана Гриневського з Шикаґо, Ілл., і о. Мих. Кузіва з Шемокин, Па.

ВИДАННЯ МИХ. ГРУШІВСЬКОГО

Історія Української Літератури, том 1 ..... 1.50
Українська Революція, Др. Мих. Грушівський, Галичина в рр. 1918-1920 ..... 1.00
Приятні оповідання, казки і байки Африки та Америки ..... .85
Хмельниччина в рокцині (1648-1650), том 8, частина 3 (оправ.) 2.00

Замовляти слати на адресу:

"SVOBODA"

Grand Street Jersey City, N. J.

ДОЛЯРИ

ДО ГАЛИЧИНИ, БУКОВИНИ І НА УКРАЇНУ

висилаємо

ПОЧТОЮ АБО ТЕЛЕҐРАФІЧНО

по дуже низькій оплаті.

ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ НА ВСІ ЛІНІЇ.

АСЕКУРУЄМО ВІД ОГНЮ

ПЕРЕПРОВАДЖУЄМО КОНТРАКТИ КУПНА І ПРОДАЖИ

ЗАЛАГОДЖУЄМО ВСІ НОТАРІЯЛЬНІ СПРАВИ.

У всіх справах удавайтеся лише до Українського Бюра, де дістанете скору, чесну і совісну услугу.

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE,

2020 W. CHICAGO AVENUE

CHICAGO, ILL.

Михайло Клим, властитель.

ХТО ВИНЕН

Непсько живеться в Америці тому, хто не знає англійського язика. Ви не може навіть обяснити Американцеви, що він знає або що вміє. Без знання англійського язика Ви похожий на німого. Учіться його а буде Вам лекше жити. Після нашої легкої методи, Ви навчаєтесь його протягом 3 місяців. Пробну лекцію і подрібности висилаємо за 10 центів грішми або марками можна і канадійськими. Адресуйте:

46-51

First American Preparatory School, Dept. 46, 210 W. 147th Street, New York City.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НАРОДНЯ ОСВІТА НА СОВЄТСЬКІЙ ВОЛИНІ

Першою роботою житомирської Окр. Народньої Освіти після районування, було провідження становища освітньої справи на місцях. Провідження виказало, що поодинокі освітні установи як орґанізаційно, так і матеріяльно дуже ріжняться поміж собою і тому перед Окр. Нар. Освітою стояло велике завдання привести їх хоч троха до більш менше однакового вигляду. Для виконання цеї праці, справу поставлено в цей спосіб, що всі політичні, адміністративні й фінансові функції передано завідуючому Окр. Нар. Освітою, а догляд поручено інспектурі. На місцях, при районих Виконавчих Комітетах працювали культурно-гуманітарні відділи.

В окрузі минулого року було чинних 480 шкіл, з яких 21 шкіл є семиклясові. Діточий рух зростає. Поширюються орґанізації „Юного Спартака". Цього року помічається великий наплив учеників до шкіл. Істуючі професійні та сільсько господарські школи ізза своєї малої скількости не задовольняють усіх потреб населення щодо професійної освіти, яке масово пореться у професійні та сільсько-господарські школи. На місцях йде дуже інтензивна праця в справі ліквідації педаґоґічної та політичної неграмотности на учительських самокурсах осередками, яких являються семиклясові школи.

Справа політичної освіти розвивається також дуже гарно. Округ має 16 селянських будинків, 57 читалень, 14 клюбів і 31 пунктів ліквідації неписьменности серед селянства. Працею керують політично-освітні комітети. В політично-освітню працю втягнено передовсім учительство, з партійних робітників працює в цих всіх установах заледви 30—40 прци.

БОЛГАРСЬКИЙ ЗІЛЬНИЙ ЧАЙ

(Званим передше Кровний Чай)

ЩО ЗРОБИТЬ ДЛЯ ТИХ ЩО ХОРІ

ВІН поможе усунути отруї з орґанізму, котрі суть причиною богатьох хоріб.
ВІН поможе збогатити і поправити кров.
ВІН поможе жолудковим недоманганям.
ВІН поможе сполокати і вичистити нирки.

ЩО ЗРОБИТЬ ДЛЯ ТИХ ЩО ЗДОРОВІ

ВІН поможе зупинити перехолодження які часто витворюють інфлюенцу, грип і запалення.
ВІН додасть Вашим очам бистроти, полиску шкірі, що є певним знаком що Ваше здоровле є добре.
І КОЛИ вживаєте його і уживаєте горячим, дістаєте богаті чисті соки які мати-природа створила для дітий.

Держіть пачку Болгарського Зільного Чаю завсігди під рукою, — Продавець у всіх аптиках або ми вишлемо Вам оплачено почтою одну велику фамілійну пачку за $1.25, або 3 за $3.15, або 6 за $5.25. — Адресуйте: H. H. Von Schlick, President Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

СТЕП.

Оповідання з часів першої руїни

(Свобідно за Купером).

(15)

Очи Азіса бігали від сотникової до Марини, то від Марини до сотникової. Остаточно спочали на сотниковій. Се не добрий був знак, але Крупа бодай в першій хвили не бачив иншого способу спекатися Корбача, як при помочи Азіса.

— Чи ти збагнув, чого хочуть ті дві пари, що ідуть за нами? — спитав його.

— Я не годен збагнути, — Татарин відповів. — Ті четверо ідуть за нами, неначеб хотіли пристати до нас. Прочі, що ідуть за ними, неначеб ладилися вдарити на них, може й на нас.

— Ти вгадав. Так воно справді є. Ті два з жінками ідуть просити тебе, щоби ти оборонив їх. Ти повинен зробити се, бо тамті й твої вороги. Схочуть відоймити від тебе бодай ті коні, котрі ти забрав їм.

— Проти осьми рушниць я нічого не вдію. Як би не ті їх рушниці, то я був би ще тоді забрав не лиш всю худобу, але й все добро і їх самих.

— Ти маєш одну рушницю, Лях другу. З треба нашими буде пять проти десяти. Лях твоїх лицарів також щось значать.

— Як зачнуть стріляти, то Лях перший втече, бо Лях все Ляхом. Він тілько писком лицар. З нами лишаться тілько чотири рушниці. Три наші і одна моя. Бій був би нерівний. Коли би ми були отаборені...

— Не зла твоя думка. Табор тих людий такий сильний, що чотири добрі стріляці могли би й проти більшої сили як їхня держати його поти, поки стане не харчів. Тепер сей табор безборонний, бо боронять його дівчата. На добавок в сім таборіте добре місце, ти запосіли, забрати. Ще й добро сих двох дівчат лишилося там.

— Ти зайаєш, де той табор? — крикнув.

— Знаю. Заведу тебе. Твої коні занесуть нас туди за кілька хвилин. Вспіємо забрати, що наше; ти, що схочеш взяти і ще заки наші вороги надбіжуть пішки, будемо за десятою горою.

— Веди!

— Під одною умовою. Як зобовяжешся полишити дівчатам їх добро і всіх моїх товаришів пустиш вільно, щоби могли відійти, куди самі схочуть.

— Згода!

Азіс скочив з коня і підвів до Юстини. Другому Татарині казав подати коня Марині. Коли Юстина вже сиділа на кони, Азіс хотів сісти за нею. Але Орленко вперед від його.

— Я тут отамані! — Азіс крикнув і вхопив сотника за ногу, щоби його стягнути з коня.

— Отамане! — Крупа шепнув йому до уха. — Спізнишся до табору. Бачиш, що вони вже завертають. Мабуть доміркувалися, що їх таборови грозить небезпека.

Побачивши, що Корбачі щезли в кущах, Азіс відступив від сотника і Юстини. Взяв коня від одного Татарина, приказав одного коня дати Крупі. Павло сів на коня, котрого дістала Марина. Три Татари, котрі мусіли відступити свої коні, посідісдалися до своїх товаришів.

— Веди! — Азіс крикнув до Крупи.

Крупа і Азіс помчалися вперед, всі прочі за ними.

Крупа ані думав користати з опіки Азіса. Він бачив, як лихо Азіс позирав на Юстину. Знав, що Татарин зломить своє слово. Крупа рішився втечи з цими своїм товариством в хвили, коли Татари кинуться на табір Корбача. Щоби про свій приїзд сказати товаришам і їм вивести їх, коли і як їм втікати.

— Ще ліпше, — Крупа подумав.

По хвилі Азіс приказав цілій ватазі задержатися. Сам скочив з коня і щез в буряні. Крупа підіхав до Орленка.

— Бачиш ті дві плями праворуч від табору Корбача? — спитав його шепотом.

— Бачу.

— То два гаї... А сю велику звізду між ними? !

— Бачу.

— Як мій пес заскавулить, то ти приготовися до побігу. Як заскавулить в друге, ти гони просто до сеї звізди. Те саме перекажи Павлови. Але не втікайте оба в купі. Зразу один на право, другий на ліво. Аж по хвили возьміть до звізди. Мною не журіться, я знайду вас.

Крупа відступив від Орленка, бо підіхав до них недовірливий Лях. Вернув на місце, де стояв кінь Азіса. За часок Азіс вирнув з буряну і сів на коня. В буряні щезли три Татари. Вони повзали до застави табору. Азіс пильно наслїхував.

— То не вовки, — промовив до него Крупа. — Його уха не здурищ. Чи то ти приказав своїм хлопцям по вовчому вити?

— Я. Се знак, що вони вже парусом 4 кроків від табору. Тепер мусимо й ми рушати поволи вперед.

— Циган, де ти? — Крупа спитав.

Циган жалісно заскавулів.

— Що се значить?! — крикнув Лях, котрий по розмові Крупи з Орленком не відступав від старого, бо вітрив зраду. До них прискочив також Азіс.

— Чого ви знепилися?! — спитав грізно.

— Той старий веде нас в засідку, — відповів Лях. — Дуже хитро, бо своїм пом дає знаки, або тим, що в таборі, або Корбачеви, що вертає до табору.

— Наше щасте, що моя собака зі мною, — Крупа промовив. — Вона перестерігла нас... Від сего хтось наближаєся. Хтож, як не Корбачі зі своїми вісьмома рушницями?... Циган, де ти?

Пес знов заскавулів.

— За пару хвиль Корбачі будуть між нами і табором! — Крупа звернувся до Азіса. — Нам вже крайна пора рушати і усадовитися в таборі.

— Рушай! — Азіс крикнув і пустився чвалом вперед. Всі Татари рушили за ним. Ані не дивилися, що робить Крупа і його товариші, бо від табору почули крик. Мусіли поспішати на підмогу тим трем Татарам, котрих Азіс вислав був, щоби опанували заставу. Крупа, що лишився на місци, озирнувся. Його товариші щезли. Він потис коня і пустився просто із півночи, до тої звізди, котру показав був Орленкови. По недовгім часі почув праворуч тупіт. То надїздив Павло з Мариною. Незупиняючися гнали далі і по короткім часі надзігнали Орленка з жінкою.

— Може би знайти яке захистне місце на відпочинок? — промовив Орленко.

— Як ви вже втомилися і не годні довше всидіти на кони, то захистне місце на відпочинок знайдете хиба в небі, — Крупа відповів. — Я не чув стрілів. Значить, до бою між Татарами і Корбачами не прийшло. Хто знає, де тепер і що роблять одні, або другі. Якби ми поклалися спати заки заведу вас в яке цілком безпечне місце, то дуже легко могли би опинитися в татарських ликах.

— Гадаю, що такої небезпеки нема, — замітив сотник, бачучи, що його Юстина ледви держиться на коні. — Ми лишили за собою пару миль і, гадаю, що небезпеки вже нема ніякої... Як ви боїтеся за себе, то...

— Хлопче! — старий перебив. — Як би жив твій дід і був тут, то не говорив би так. Він мав причину думати, що я й тоді, коли ще мав очи бистрійші ніж сокіл, ноги прудкійші ніж олень, не дорожив моїм життем. Тим менше буду дорожити тепер, коли я так бо моя послідна година... Коли знаю, що як Азіс гонить за мною, то за мною, а за... вами... за твоєю Юстиною.

— Вибач, дідуй! Я й не знав, що говорю. Я тому сказав таке бо гадав, що Юстина дальшої їзди не видержить.

— Можна троха звільнити, але на нічім задержуватися щоям не вільно.

По годині дальшої їзди Крупа скочив з коня, вхопив його за поводи і вступив у високу, суху неначе сіно траву.

— Злізайте з коний і за мною! Тут переночуємо. Ви йдіть вперед яких тисячу кроків. Возьміть також мого коня. Я поволи піду за вами, підіймаючи притоптану вами траву, щоби затерти нашу тропу.

Товариство задержалося в малій жолобинці. Висока трава навкруги них давала їм поруку, що й в день не доглянє їх ніхто, хоч би йшов попри них на відстань яких десять кроків. Попоїли і полягали спати. Крупа вспув, бо знав, що як би наближалася яка небезпека, то Циган розбудить його. Спали супокійно пару годин. Перший пробудився Крупа, коли на сході вже сіріло, і зараз став гладити сніданок для цілого товариства. Коли був готовий, розбудив товаришів.

— Глянь Михайле на небо, яке гарне! — промовила Юстина. — Вістун щасливої подорожи.

— Справді гарне, чудове! — потвердив сотник. — Цілий вскіз кармазиновий. Я ще не бачив такого ся ду сонцьо...

— Сонця? — Крупа повторив протяжно і підвівся. — Сонця? — повторив ще раз тихо зітхаючи і впливши свої очи в прегарні краски східного неба. — Сонця? Кажеш, що то схід сонця? Такий схід такого сонця не по нутру мені... Горе нам! Ці чорти переймили нас своєю пімстою і оперізали нас Степ горить!

— Боже, спаси нас! — крикнув Орленко і обіймив свою Юстину. — Втікаймо! Діду, кажи, куди!

— Куди! старий зітхнув і спокійно махнув рукою на знак, щоби не рухалися з місця. — Насамперед всьо треба добре обміркувати, бо один крок не туди, куди слід, може всіх нас погубити. Небезпека рідко буває так нагла, і так близько, щоби не дала розумови вигадати щось на ратунок.

— Иншого ратунку, як сідати на коні і втікати, не вигадаємо! — крикнув Павло.

— Ходи за мною! Виліземо на сей горбок, то й побачимо, чи є куди втікати.

Старий промовив так рішучо, що ціле товариство пішло за ним. Як лиш окинули оком степ, побачили, що нікуди втікати. Тепер і з лиця Крупи била тривога.

— Отже помилився, думаючи, що Татари згублять нашу тропу. Вони знають, де ми. Азіс не хоче втратити пару хлопців від наших куль, отже підпалив навкруги нас степ, щоби нас видусити димом.

— Чейже в тім огневім обручи десь знайдеся прогалина, котрою ми могли би пробрати ся на той бік, — промовив Павло.

— Як знайдеш таку прогалину, піду за тобою.

Павло мусів признати, що тої прогалини нема. Глянув на Марину і вхопився за голову.

— До роботи! — крикнув Крупа. — До роботи!

— Вже запізно діду! — відповів сотник. — Ви запізно отямилися. Дивіть! Огонь з сеї сторони вже лише чверть милі від нас. Вітер підганяє його просто на нас.

(Далі буде).

ПЕРЕСИЛКА ГРОШЕЙ ДО КРАЮ В ДОЛЯРАХ

ПАШПОРТИ — КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ ВСІЛЯКОГО РОДА,

КУПНО І ПРОДАЖ ДОМІВ В ФІЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ,

КОНТРАКТИ КРАЄВІ І АМЕРИКАНСЬКІ

АСЕКУРАЦІЯ ДОМІВ І МЕБЛІВ ВІД ОГНЮ

Хто має до полагодження котру з наведених справ, нехай особисто або письмено зголоситься до знаної з перед війни правдиво української канцелярії нотаріяльної:

T. J. HRYCEY & CO.

Philadelphia, Pa.

Fourth Street,

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПАТЕНТИ

Даром пишемо вам потрібні документи, патентові підручник. Пишіть по чего ласкі по-українськи.

В справах патентовими винаходів і продажі патентів звертайтеся з довірєм до своїх уцтних патентових адвокатів на адрес:

A. M. WILSON, Inc.
310 Victor Building
WASHINGTON, D. C.

ПОДОРОЖУЮЧИ

між УКРАЇНОЮ і НЮ ЙОРКОМ через

ДАНЦІГ або ГАМБУРГ

на славних „О" кораблях

ROYAL MAIL

Знаменита обслуга і кораблі дуже часто курсують.

ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York City

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ

МУЩИН І ЖЕНЩИН

як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і нервових недуг, висилення нервів, реумятизм, остре нервові і хронічні недуги. Порада даром.

Dr. ZINS

110 E. 16 ST., NEW YORK

Між 4-ти Ave. a Irving Place

Годині від 9. рано до 8. вечер

В неділі від 9. рано до 4. попол

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

Спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евні
NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

ЗДОРОВЛЄ—НАЙБІЛЬШИЙ СКАРБ

Хиропрактика не знає медицини ні ножа.

Хорі на всякі, навіть на занедбані або застарілі слабости, як недуги жолудка, серця, легких, печінки, нирок, хорі на ревматизм, на заворот кольон, ослаблення зору, слуху, мови, нюху; хорі на різного роду полові недуги, а також на мужеську немічі та на всякі жіночі слабости і долегливости — не тратьте надію. У всіх — навіть найтяжших недугах можете відзискати здоровлє при застосованю способів і метод які родає Хиропрактика.

Природа найсавнійший лікар!
Ніколи нас в зле не завде.

Зі помочию Хиропрактичної методи ми є всігдi Вам доказати про Ваші недуги і причин Ваших недуг без вашого оповідання. Нерве tracing і palpation вказже точно. Переконатися не коштує ані цента. На всякі питаня відповідаємо також і листовно. Інтересовані листовно зволять залучити марку на відповідь.

ОГЛЯДИНИ ДАРОМ

DRS. MILLER AND STARRS
CHIROPRACTORS
Palmer Graduates
49 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Години від 9. до 1. і від 2. до 8. дешо
Неділі і свята від 10. до 1.
ФІЛІЯ:
142 WARD ST., PATERSON, N. J.
Понеділок, середа, пятниця, вечером від 7. до 9. Свята і неділі від 10. до 1.

Мущини! Хоронїть себе перед всіма заразливими хоробами

SANYKIT

Охоронне для мущин
Для найбільшу охорону
Велика рурка 25 цент.
Kit (4's) $1.00
У всіх аптиках або у
San-Y-Kit, Dept. B.
92 Beekman St.,
New York
Пишіть по цирку.

САНТАЛ МІДИ
КАТАР МІХУРА

ВАЖНЕ ДЛЯ ТОВАРИСТВ
фабрика прапорів, ремиз, значків, „бозкес", печаток і т. п. На жадання висилаєм катальог, або представника на обхід.
STRUPAS & CO.
90—92 Ferry Street Newark, N. J.

ВАСИЛЬ і МАРІЯ МУЗИКА
Українські погребники

Без ріжниці в котрій стороні Щікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і замовляйте трошки.
2157 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 & 4251

БЮЛЕТЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО ПРЕСОВОГО БЮРА В ПРАЗІ

З життя еміґрації в Чехословацькій Республиці.

Як ми уже подавали до відома громадян Український Громадський Комітет в Ч. С. Р. крім іншої роботи улаштовує що тижня, бодай один раз лекції, реферати і виклади на ріжні теми для широкої публики українських еміґрантів.

Останнім цікавим докладом, що зібрав багато слухачів не тільки Українців, а й инших народностий був реферат Білоруса д-ра Цвікевича на тему „Білоруський національний рух".

Докладчик намалював картину етапів білоруського відродження.

Основна думка докладчика полягала в тому що білоруського питання не може розвязати ні Польща ні Росія, а розвиває його тільки сам народ білоруський.

„Білоруська національна думка, як каже докладчик, скристалізувалася. Маси пробудилися до життя. Большевицький багнет і польський шляхецький нагай довели, що тільки самостійність дасть можливість вільно розвиватись народови. І хоч ще мало сил мають Білоруси, але в них живе непохитна віра, що коли не тепер, то через пять, десять літ ідея ця стане дійсністю." Лектор вважає, що тепер іде останній період набирання сил і самостійність Білоруеці переходить з мрії в дійсність.

Грузинський представник п. Аіолло в свойому слові заявив, що під час революції всі поневолені нації мали успіх у боротьбі тільки через те, що бачили перед собою велетня України і поки тим Москалі не повалили цього велетня, доти не могли вони повалити других менших народів. Цей історичний факт показує, що волю усіх поневолених Москалями та иншими захватчиками народів можна здобути лише спільно.

Представник Українців М. Шаповал, погоджуючись з думками попередніх промовців, заявляє, що український нарід памятає, що перед ним стоїть фронт зединених хижаків, які спільно поневолили його. Спільно поневолили сі хижаки і инші народности, а тому цим поневоленим треба протиставити фронт рабіг-поневолених проти гнобителів, бо тільки тоді можна бути певним в перемозі над ними.

Академія Вищого Педагогічного Інституту в Празі памяти М. Драгоманова.

21. листопаду б. р. у Празі відбулась Академія памяти проф. М. Драгоманова, яку влаштувала Рада Професорів разом з членами Управи Українського Громадського Комітету, та студентами Україн. Пед. Інституту.

Академію відкрив директор Інституту проф. Л. Білецький який у вступному слові підкреслив що Педагогічний Інститут своїм патроном вибрав М. Драгоманова і як вищого педагога, і як еміґранта, який на чужині пробув 20 літ.

Після виконання хором гимну „Вічний революціонер" (слова І. Франка) проф. Л. Білецький виголосив академічну промову на тему „М. Драгоманів і його місце в історії української літературно-наукової критики". В аналізі наукової історично-літературної творчости М. Драгоманова прелеґент прийшов до таких висновків:

М. Драгоманів як історик старовинних східних і античних арійських народів, студіюючи українську поетичну творчість, мусів у своїх наукових дослідах органічно виходити з одного боку із історично-наукових принципів школи історичної, а з другого боку із принципів порівняної школи Бенфея—М. Мідлера; ці два принципи дослідження завсіди заховуючи в парі а в еволюційному поступові злиши їх у певну синтетичну методу, знайшовши у своїй обективній дусі примирення навіть із порівнано-мітольоґічною теорією Ґріма-Вуслаєва, використовуючі її принципи там, де в цьому була необхідність, вчений заверщує еволюційний розвиток своєї наукової праці англійською антропольоґічною школою Тайльора, Ленґа, з принципів якої необхідно випливає і закон переживання старовини; на синтезові цих всіх методольоґічних принципів М. Драгоманів будує свою наукову методу в студіях над українським фольклором.

Найкращим прикладом цієї методольоґічно-наукової синтези М. Драгоманова є його синтези: 1) „Історія єдина у слов'янських переріках" і 2) „Замітки про слов'янські релігійні та етичні системи." Перша його студія перейшла чотири етапи наукової праці вченого і як недвижимо цікава мандрівна тема була найулюбленійшою в науковій лабораторії М. Драгоманова. Вона визначає всі моменти наукового розвитку нашого вченого. Для української літературно-наукової критики М. Драгоманів дав дав надзвичайно багато. Всім ним ми тепер пишаємось у нашій науковій ділянці, той рівень, на якому ми тепер стоїмо, це все вперше і найкраще було розроблено М. Драгомановим. Його історично-порівняна метода викликала до життя цілу українську школу, що почавши від д-ра Ів. Франка у Львові, від М. Сумцова на Великій Україні в Харкові, дала найкращі наукові наслідки. Далі антропольоґічна теорія наукового дослідження з її законом переживання старовини, широко примінена у студіях М. Драгоманова, дала можливість проф. Сумцову в неменшому розмірі використати її й у своїх студіях, а з другого боку акад. В. Перетцеві, який підклавши під цю теорію фільольоґічний ґрунт критики текста та порівнано-еволюційний принцип акад. Веселовського поставити в українській науці на дуже тверді підвалини, створити цілу свою фільольоґічно-наукову школу, що безумовно своє коріння ховає у синтетичній системі та обединанню й гармонізації тих всіх теорій у прикладенню до кожного поетичного твору, що так талановито виявив М. Драгоманів.

У цьому відношенню М. Драгоманів що до своїх широких наукових плянів та перспектив, що до своєї незвичайно великої еруднциї, сміливих гіпотез стоїть поруч із акад. Олександром Веселовським; ріжниця між ними лише в тому, що студії Веселовського були лише етапом до вищого наукового синтезу, до витворення законів історичної поетики взагалі, а студії М. Драгоманова були переходовим етапом до створення основ оригінальної властивої ідеольоґії українського народу та його історично-культурних виявлень. Коли перший і був виключно історик літератури, як поезії в тісному розумінню цього слова, до другий, власне М. Драгоманів, був історик у першу чергу і український патріот, для якого наукова праця була тією тяжкою і необхідною дорогою, що безперечно вела до великого храму оригінальної української культури та високого історичного становища українського народу".

Після проф. Л. Білецького промовою виступив Голова Укр. Пром. Комітету М. Шаповал на тему „М. Драгоманів як педагог суспільства", в якій особливо підкреслив ту далекозорість М. Драгоманова а якою він виховував українське громадянство для праці на користь будучого України. В останній частині промовець порівнав М. Драгоманова з Зейсем, який провірявши народ до обітованої землі через сорок літ, так і не увійшов в ту землю сам.

На закінчене Академії хором було виконано гимни Чеський, Словацький і Український.

Українське Історично-фільольоґічне Т-во в Празі.

Дни 20. падолиста б. р. одбулось перше в біжучому академічному році засідане Українського історично-фільольоґічного Т-ва в Празі. Заслухано було доклади, після яких провадилися дискусії. Проф. В. Щербаківський прочитав „До питання про походження деяких орнаментів українського іконостаса". В свойому докладі він зупинився на походженні орнаменту в формі виноградної лози, що появляється в нас з половини XVII стол. Методом порівняння ріжноманітних зразків мистецтва ріжних країв і народів, докладчик доходить до думки, що цей орнамент занесено до нас зі сходу тими українцями, що вирвалися з тяжкої бусурманської неволі.

Другий докладчик проф. В. Біднов, на підставі архивного матеріялу вносив деякі поправки до біоґрафічних даних про автора „Енеїди" Івана Котляревського, а саме відносно його походження та тої школи, де він вчився.

Слідуюче засідане Т-ва призначено на 27 листопада, з докладами виступають: панове: 1) Слюсаренко Хв. — Грецька федеральна конституція кінця IV в. перед Хр. (з недавно знайденого напису в Епідаврі)".

4. грудня: з докладом виступають проф. Д. Дорошенко й Д. Білецький обидва доклади присвячені памяти проф. Мих. Сумцова.

Засуд Марка Лучевича за наклеп.

10/XI в Празі відбувся повітовий карний суд над послом до варшавського сойму Марком Лучкевичем. Обвинувачувача його Український Громадський Комітет та Укр. Вищ. Педагогічний Інститут за клевету, якої він допустився в „Українській Хаті" зробивши закид, що в Празі до Педагогічного Інституту приймаються студенти за рекомендацією польської розвідки. Суд признав п. М. Лучевича винним і присудив його до арешту.

Теж українізація?!

З приватних жерел, заслуговуючих довіря, довідуємось, що большевицька влада постановила перенести Українську Академію Наук з Київа до Харкова. Коли взяти під увагу, що в склад Укр. Академ. Наук входять вчені, які життям своїм працюють нерозривно звязані з м. Київом, а також і те, що Київ єсть центром культурно-наукового укр. життя і має невичерпані матеріяли для наукових праць. Коли взяти нарешті під увагу те, що за час свого істнування Укр. Акад. Наук встигла там орґанізуватись і пустити глибоко коріння для свого розвитку, то таке перенесення до Харков являється явно злочинним і направленим на руйнування цеї, так важливої для нас інституції. Характерним являється й те, що большевицька влада, яка перед світом так голосно кричить про „українізацію" (?) вживає всіх заходів аби припинити на Україні культурну українську роботу. Поділяючи менш важні докази цього-вкажемо тут на те, що останніми часами большевицький уряд відібрав Українській Академії Наук Лаврську друкарню, яка являється в Київі найбільш обладнованою для наукових друків. Цю друкарню большевики передали педагогічному журналові „Путь Просвещения", який видається тільки на російській мові і провадить наскрізь русофікаційну роботу.

Укр. Пресове Бюро.

МІСЦЕВА КАЗКА

Як сонце ясне гасне
І чорна ніч йде,
То земленьки матуся
Все місяченька зве:

„Мій місяченьку милий,
Коханий синку мій,
На тепну чорну ніч,
Срібленте сяйво сій!"

„Ой, сія срібласте сяйво,
Темряву розжени,
Нехай жаху не знають
Маленькі діточки"

„Нехай жаху не знають,
Нехай спокійно спять,
Аж поки не засне
Їх сонця благодать"

А срібнім місяченько:
„Я тепнько йду вже, йду,
Зміню страхіття ночі
У казку чарівну"

„Плести мережку казки
Края ліжка діточок
Покличу теж ясненьких
Зірочок сестричок"

І місяць сяйво сіє
І моргають зірки
І сном у раю казки
Витають діточки:

Зривають чари-квіти
Барвисті, запашні,
Гаруючі їх жар-птички
Неземські пісні.

І осміх щасте — грає
На личеньках діток,
А щастям сни сон-казка
Місяця тай зірок.

Я. Вільшенько.

ГОСПОДАРСЬКА КООПЕРАЦІЯ НАДДУНАЙСЬКИХ ДЕРЖАВ.

Чеський міністер закордонних справ Бенеш виступив з пляном господарської кооперації всіх наддунайських держав. Проект цей найшов прихильників в Югославії. Румунії а навіть Австрії і Угорщині. Говорять, що Лондон є батьком цеї кооперативної думки, яка повстала в наслідок англійсько-французького суперництва.

Маю богато ріжного рода бизнесів, домів і фармів по приступних цінах до продажи. Виробляю позички, роблю всякі угоди і контракта. Аскерую від огню дому, меблі, автомобілі і т. и.

WALTER KOSTETSKI,
Notary Public, Business and Real Estate Broker
4353 GERMANTOWN AVENUE, PHILADELPHIA, PA.

Established 1920
Stephen & Martha Kawara, props.

ЕВРОПЕЙСЬКЕ ПІРЄ

ПОВАЖАНІ РОДИМЦІ!
Єсли потребуєте доброго скубаного пиря, то спрозайте від нас. Пірє свіже, без порху і без жадних курячих домішок.
№ 26. Пірє скубане з мохом . . . . . $1.65 фунт
№ 24. Пірє скубане, менше з мохом по $1.45 ф.
№ 85. Гусячий мох, правдивий по $3.00 фунт
(Також єсть мох курячий і гусячий мішаний з курячим, томи таких пухів не продаємо).
Полотна на наспики (Ticking) маємо в двох найкучших родах:
№ 115 Moldavi Ticking. Полотно на наспики, рожеве, 36 інчів широке по 60 цент. ярд.
№ 118 (Joseph Ressel Ticking). Полотно на наспики, імпортоване з Чех, рожеве, 36 інчів широке, по 69 центів ярд. Ми оплачуємо почту лиш від фунта вгору. При замовленю 1 фунта рахуємо 3 цента за почту. Висилаємо від 1 фунта до 10 в одним, а від 10 до 20 фунтів в двох пакунках. На жадане вишлемо пробки. Пишіть по українські і в других мовах на адресу фірми:
THE LIBERTY MERCHANDISE SALES COMPANY,
P. O. Box 152, Station D. New York City

ОСЛАБЛЕНІ І НЕРВОВІ МУЖЧИНИ І ЖІНКИ

Нуга-Тон надає кріпкости і сили слабим нервам, скріпляє і оживляє зниділі мускули.

Нуга-Тон містить ліки, для вроджених ослаблених і поранених нервів сильнійших і більше кріпких, який робить нервові видозмагання і надає нового життя орґанам. Він різнощі містить ліки для збогачення, начерновіння і примноження здорових кровя. Крім сего Нуга-Тон має в собі ще ШІСТЬ инших цінних ліків для примноження і оживлення цілого тіла.

Сей чудовий ліч провокує апетит в принцип, приносить красну прибідніли лицем і збільшає вагу і енерґію у ослаблених орґанізмах або особливих довгою недугою, бо є найсильнійшим тонікиєм. Цінчачі ліки, що містить перекладний, що Нуга-Тон є знаменитим ліком на нервовість, безсонницю, чинності подолання, оживлює біль голови, млоєнє, молочні аптеки. Він прибільшує відпих, усуває обложенє язика, покращує апетит і дає пожвавлене регулює жолудок і кишки.

Випробуйте і вишліть цей купон. Відкиньте гроші, коли ви не будете задоволені. Нуга-Тон коштує $1.00. Можете купити цінчі в аптеках. Нуга-Тон містить ліки, що ви прийдете дуже обдивлені, або ваш гроші.

Пишіть і вишліть цей купон.

— ВИШЛІТЬ СЕЙЧАС СЕЙ КУПОН —

National Laboratory, Dept. Ukr. H-3. 1018 So. Wabash Ave., Chicago, Ill.

Панове:—Я задоволю, пересилаю ... на ... вишлеть Нуга-Тон. Вам вільно вишлити Нуга-Тон в прогату 30 днів, і коли не буду задоволений, вишлю Вам назад решту, а Ви звертаєте мені назад усі мої гроші.

Моє ім'я ...
Адреса ...
З цим купоном і якою одну ... пересилаю ... за ...
Місто ... Стан ...

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що приєднали до оголошення рівні оголошення і належність до них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належність була прислана враз з даним оголошенєм, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенє одно слово числити 2 ст. коли так до оголошенє не прислали більше слів. За оголошення котрі не мають 50 слів платиться 50 цент. за раз. Ся постанова входить в життя 1. грудня б. р. Винятки творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до редакциї „Свободи" 5-6 день перед днем оголошення і в часописи, так що кожди вимагаючо сего потреба, був чи порозуміться зі сторонами. Сторони котрі не схотять приєтосовати і приєднати до них повисших правил, не можуть відчувати на часопись, що неповнісно не оголошено.

Адв. „Свободи".

ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ

ПОШУКУЮ Гр. Богомольця з села Галаки, пов. Тернопіль, Галичина. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголоситись на адрес:
JOHN IWANCIW,
703 Fairmount Ave., Philadelphia, Pa.

ПОШУКУЮ женщини або старшої дівчини до заряду дому і опіки при дітях. Ласкаві зголошення прошу так до:
WASYL KUTZ,
120 Cleveland St., Hudson, Pa.

ПОШУКУЮ своїх приятелів: Петра Олексу Іванюк, батька і сина, про котрих давно не знаю де обертаються. Хто про них що знає або вони сами, прошу зголоситись до:
MICHAEL CHLOPECKY,
National S. R. D. 3, Canonsburg, Pa.

ПОШУКУЮ своїх братів Івана Семаника й Дмитра Семаника, родом Царинська, пов. Ліско. Хто б міг їх знав, або вони самі, нехай ласкаво зголоситься на отсю адрес: Iwan Bajkanycz, woj. składiste, Praha-Device, Czechoslovakia.

НА ПРОДАЖ
першої класи Piano-accordeon
Голоситься до:
ROCCO FARAONE,
305 Bank St., Newark, N. J.

BAYONNE, N. J.
Дорогий Мужу! Що було, нехай минеся. Забудь за все і вертай скоро до дому, бо я сама не можу мучитися коло дітий і бизнесу. Як було, так все і є, бо я чекаю на тебе і пишу тобі, що син дуже хорий від коли Ти опустив дім. Ще раз прошу. Вернися єсли маєш сумлінє над своїми дітьми та хочеш їх бачити при життю. Нехай наша праця не марнуєся, а вернеш, все буде добре. 95-97
ЖЕНА.

EUROPEAN PHOTO COMPANY
55 Avenue B, New York, N. Y.
Відфотографує в старім краю Ваших рідних враз з їхними будинками і дорушить Вам фотографію після замовлення. Гроші заплатите по отриманню фотографії.
86,91,97,02,civ4

ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ
Виробляємо і спроваджуємо ріжні першої класи фірмової роботи ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ.

Наші ціни лишні ніж деперь; шле безплатні інструкції ґри на гармоніях для покупців. Пишіть по катальог.
GATTA SERENELLI & CO., Dept. 88,
817 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

ПОТРЕБА СПІЛЬНИКА З $2,000
Хто знає читати і писати по українськи і має неменше $2000, той може увійти як спільник до добре поплатаючого інтересу. Лишень тому, що властитель не знає українського язика, прийме спільника. Голосится можуть лишень ті, що мають гроші і хотять увійти до інтересу. Голоситись лишень особисто від 9. до 11. рано і від 6. до 8. вечер. 96-98
POL: AMERICAN DETECTIVE SCHOOL,
143—17th Street, Brooklyn, N. Y.
межи 4. і 5. Евнею.

РАТУЙ ПІЯКА
Щиком даром уділяємо поради як можна самого себе або другого відзвичайте раз на все від піяцтва. Залучіть кілька марок і пишіть ще днесь до нас. Адресуйте: RADIO LINIMENT CO., 115 E. 105th St., New York, N. Y. 90-99

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД ПІРЯ
в Північній Америці. Маємо в нашім складі пірє власного виробу, а не зважаючи зі складів. Ціна скубаніє пірє і 40% на жадане вишлемо пробки. Товар висилаємо до всіх стейтів в Америці експресом. Пишіть по українськи до фірми на адресу: ALBERT STETZ, 132 Fowler Street, Passaic, N. J.

ВИШЛА З ДРУКУ
НОВА ТЕАТРАЛЬНА ШТУКА
„З ОБИЧАЮ В ОБИЧАЮ"
Сценка з чередою дня 1920 року з галицкому селі.
В сім штуці виступає 22 особи.
ЦІНА 30 ЦЕНТОВ.
Замовлення слати до:
Адв. „Свободи", 83 Grand St., Jersey City, N. J.